

УДК 378.14: [7.012:001.891]

НІКОЛАЄВА Т. І., НІКОЛАЄВА Т. В.

Київський національний університет технологій та дизайну

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ СТИЛЮ ТА ІМІДЖУ В КУРСОВОМУ ПРОЕКТУВАННІ ДИЗАЙНЕРІВ

Мета. Виявлення принципів формування візуальної та вербальної частин, рекомендацій з перспективних напрямків моди, стилю та іміджу, як складової підготовки дизайнера.

Методика. Використано методики літературно-аналітичного та історіографічного аналізу, класифікації складових елементів та морфологічного синтезу. Систематизовано візуальні складові надання вербальної інформації про перспективні напрямки моди, формування стилю та іміджу в дизайні колекцій сучасного одягу.

Результати. В ході реалізації експериментальних досліджень визначено актуальність та методичну доцільність використання запропонованої методики формування стилю та іміджу перспективних колекцій одягу в підготовці фахівців для галузі дизайну костюма. Проведено структурування вихідної інформації та етапів дослідження в ході виконання фахової курсової роботи, як складової комплексної кваліфікаційної оцінки дизайнера, художника-модельєра.

Наукова новизна. Проведені дослідження дають можливість вперше визначити принципи формування стилів і течій в сучасній моді, на основі аналізу культурної спадщини різних часів та народів, розробити рекомендації з формування композиційних ознак перспективних напрямків моди.

Практична значимість. На основі проведених досліджень визначено зміст та методологічну структуру виконання курсової роботи, як складової комплексної кваліфікаційної підготовки фахівців в галузі дизайну одягу.

Ключові слова: стиль, мода, культурна спадщина, композиційні ознаки, візуалізація образу, форма, колорит, імідж.

Вступ. Сучасна мода тісно пов'язана із світовою та вітчизняною культурою, постійно звертається до історичного минулого, його інтелектуального, духовного досвіду. На початку 21 століття процес освоєння культурної спадщини різних часів та народів досягає розуміння необхідності синтезу складного, глибокого, багатозмістового рівня художніх стилів та напрямків. Кожен образ наповнюється змістом багатьох культурних явищ, при збереженні, одночасно, внутрішньої цілісності. З цілого ряду різнобічних елементів формується завершений, цілісний дизайнерський проект.

Розвиток стилів та течій в сучасній моді не є випадковим. Він обумовлений особливостями відповідного етапу розвитку культури суспільства. Мода на формування історичних стилів підпорядкована тим же закономірностям, що й мода на формоутворення костюма. В формуванні сучасних напрямків моди витоками натхнення можуть слугувати тільки такі стильові характеристики, досвід яких є необхідним для сучасності. Актуальними в формоутворенні сучасних напрямків моди є історичні й

авангардні стилі, національні та народні традиції, культурні явища та творчі здобутки.[1]

Постановка завдання. Проблема дослідження питань історії, теорії та практики художнього моделювання костюма, як виду дизайну, є актуальною при підготовці фахівців з вищою освітою в галузі дизайну. Висновок про те, що дизайн – це мистецтво, став переконливим ще в першій половині ХХ століття, коли провідні європейські митці представили на розсуд вибагливої публіки функціональні об'єкти, позначені насамперед художньо-естетичною думкою.[2]

Дизайн сьогодні – це окремий художній світ, утаємничений на початкових етапах зародження і формування образної ідеї і максимально відкритий у постійному прагненні до вдосконалення людини, середовища та буття. Саме тому, дизайн справедливо вважається одним з найбільш демократичних та гуманістичних видів мистецтва, що сприяє все більшій його популярності.

Дослідженню цього питання присвячена курсова робота з «Комплексного дизайн-проекування», яка виконується студентами, напряму «Мистецтво», спеціальності 8.020207 «Дизайн», на 4 курсі навчання, і є складовою кваліфікаційної оцінки ступеня бакалавра мистецтва.

Як і кожна нова праця, курсова робота з «Комплексного дизайн-проекування» повинна нести певний експериментальний характер. Це необхідно, насамперед, в контексті цілковитої чинності і, навіть, обов'язковості експерименту в самому художньому моделюванні костюма. Важливо те, що студенти повинні оперувати лише фаховим інноваційним матеріалом, який вже пройшов історичну апробацію у практиці дизайну.

В розвитку сучасних напрямків моди зростає інтерес до творчих течій, що виникли в мистецтві початку ХХ століття: Арт-Деко, конструктивізму, супрематизму, фовізму, кубізму. Творчість художників Родченка, Малевича, Татліна, Лисицького, Екстера є невичерпним витоків ідей для сучасних дизайнерів одягу. В дизайнерських розробках знаходять практичний вихід художні рішення, прийоми, експерименти художників авангардизму. Супрематичне мистецтво вивчає співвідношення та динаміку простих геометричних форм та ліній, за допомогою яких художник створює свій предметний світ. Сучасних художників приваблює і творчість засновника школи аналітичного мистецтва Павла Філонова: послідовне розкладання зображення на дрібні геометричні елементи, фіксація надзвичайно тонких змін форм та кольору, свіжість та яскравість загального тону.

Актуальною для сучасної моди є також творчість відомого представника сюрреалізму – Сальвадора Далі. Ілюзорно-об'ємний живопис, з плавними переливами кольору, де всі предмети ніби створені з матеріалу тягучого, пластичного, з гладкою, блискучою поверхнею.

Інтерес до просторових побудов та оптичних ілюзій є спільним для сюрреалізму та оп-арту. Роботи Вазареллі побудовані на ефектах, що руйнують або деформують площину зображення, яким притаманна геометричність та кристалічність форм. [3]

Сучасним напрямком моди заснованим на авангардних напрямках в цілому притаманні:

- інтелектуалізація, гуманізація, внутрішня цілісність образів, синтезуючі методи створення ансамблів;

- насиченість ансамблів одягу культурологічною інформацією;
- ускладнення форми, взаємодія її з оточуючим середовищем;
- обтічні плавні силуетні лінії, багаточаровість виробів та ансамблів.

Результати дослідження. Метою курсової роботи з дисципліни «Комплексне дизайн-проекування» є розробка творчо-методичної концепції створення сучасного костюма на основі дослідження та систематизації фактологічного матеріалу та вивчення тенденцій розвитку дизайну на протязі ХХ століття, аналізу творчого методу роботи окремих, яскравих постатей художників-митців в галузі дизайну та моди (рис. 1).

Висновки дослідницької роботи є основою для наступної розробки дипломного проекту. Теоретичними результатами виконання курсової роботи мають стати:

- визначення основних завдань творчих досліджень на сучасному етапі розвитку дизайну;
- вивчення сутності передпроектних досліджень в дизайні костюма;
- дослідження сутності інформаційного пошуку, аналіз рівня актуальності наукової роботи;
- визначення структури наукової роботи, аналіз та оформлення результатів наукових досліджень;
- використання наукових методів пошуку нових творчих рішень у проведенні наукових досліджень в суміжних галузях: конструюванні, мистецтвознавстві, психології, марчендайзингу.

Практичними результатами виконання курсової роботи мають стати:

- проведення системно-структурного аналізу напрямків розвитку дизайну певного періоду часу, прогнозування розвитку перспективних форм костюма;
- використання творчих засобів асоціативного мислення для розробки перспективних видів одягу, з принципово новими ужитковими властивостями;
- розробка методичних рекомендацій з перспективних напрямків розвитку моди в дизайні костюма;
- підготовка рефератів, статей, наочних матеріалів для наукових конференцій.

(рис.1).

За рішучим поверненням моди до нових форм та об'ємів одягу, нових принципів побудови ансамблю, настає період збагачення та самостійного розвитку перспективних тенденцій.

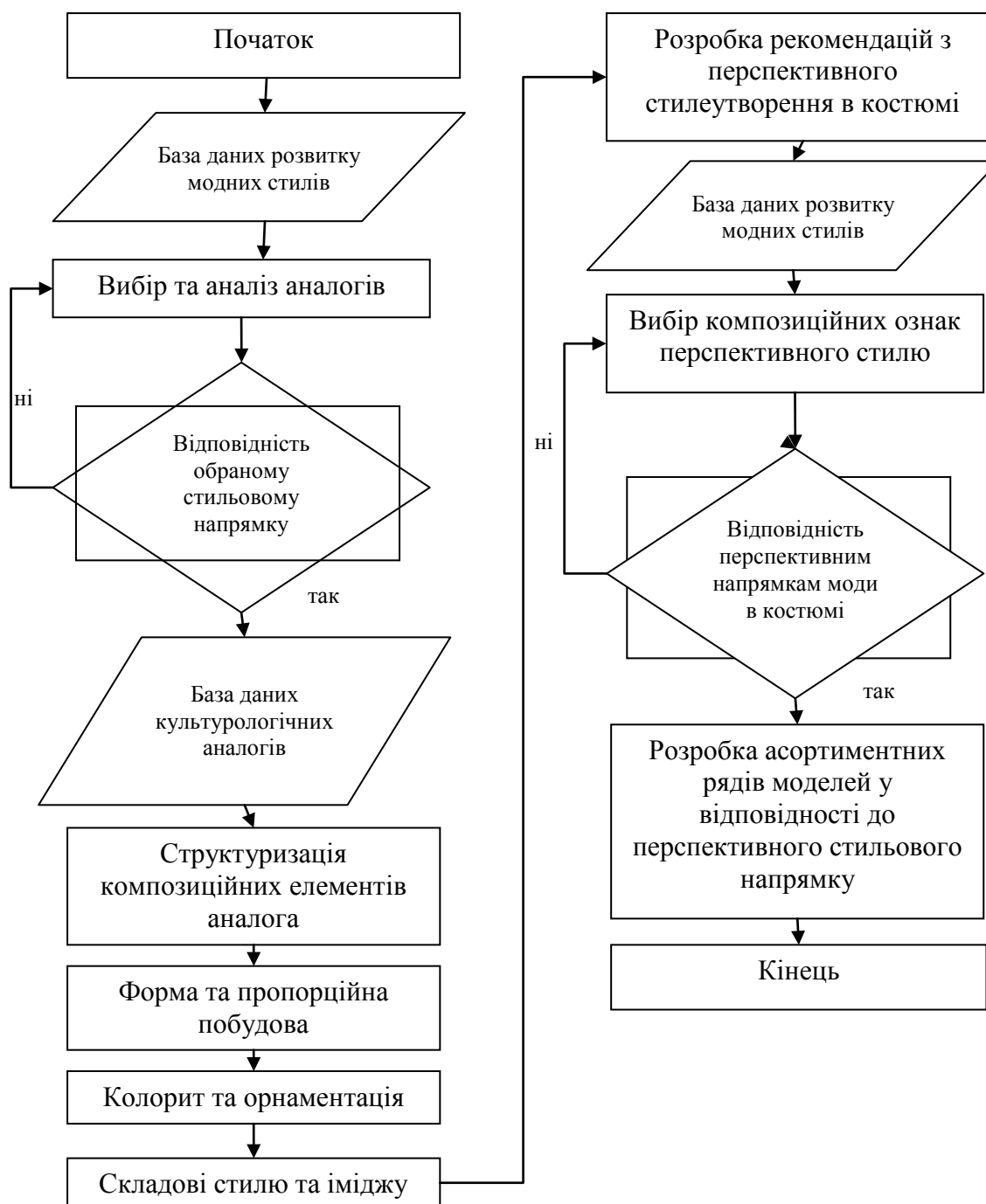

Рис.1. Алгоритм побудови науково-дослідницької складової в ході виконання курсової роботи з перспективного стилютворення

Насиченість змістовною складовою образів моди веде за собою ускладнення форм одягу та загального стилю. Форма костюма може доповнюватись різноманітними елементами, що визначають стильове та образне вирішення конкретних моделей. Логічним продовженням розвитку стилю є подальша надбудова форм, нашарування зовнішніх елементів. Це утворює багаточаровий та багатопверховий ансамбль, в якому привнесені деталі відіграють таку ж важливу роль, як і провідна форма. Іншим варіантом є пробудження активності самої форми, яка звільнюється під внутрішнім

тиском від усіх додаткових елементів та порушує свою цілісність і замкненість. Найбільш новим та актуальним є прийом, коли первісна форма ніби розм'якшується, плавиться, втрачає свою визначеність. Змінюється її внутрішня структура, під дією творчих факторів форма набуває просторового руху. Виникає нова форма – органічно пов'язана з оточуючим середовищем, гнучка, розвинена у просторі. Така різноманітність форм одягу відповідає тенденціям подальшої стильової індивідуалізації одягу.

Використання теми авангарду та новаторства відповідає художнім смакам тих, хто розуміє моду як один з напрямків дизайну. Витоком творчих ідей є авангардні течії в мистецтві початку ХХ століття: Арт-деко, конструктивізм, футуризм, кубізм, сюрреалізм. Ці напрямки визначають форми лаконічні, обтічні, чіткі, що пов'язуються з уявленнями про суперсучасну або фантастичну техніку. Композиція будується на основі прямокутника, овалу, спіралі. Пропорції можуть бути зміщені відносно пропорцій фігури. особливо виразним є характер поверхні. Вона може нагадувати застиглу смолу, в'язку кольорову масу, яка шарами оточує фігуру. Таке враження утворюють матеріали формостійкі, пружні, з еластичними нитками, гумоподібним або металоподібним покриттям. Орнаментацию тканин визначає підвищена декоративність, емоційність, насиченість, яскравий контрастний колорит. Композиція вільна, динамічна, багатопланова. Фрагментарні малюнки нагадують плакати, колажі, аплікації виконані в творчій авторській манері. Трактуювання мотивів об'ємно-просторове або площинне, відзначається геометризациєю, конструктивністю, вітражністю. Мотиви абстрактні, геометричні, сюжетні. Об'єднує їх та підкреслює виразність кольоровий контур у вигляді орнаментальної тасьми. Рисункам притаманна фрагментарність, виразність, динамічність композиції. Провідне місце віддається контрасту фрагментів, сполученню яскравих та темних кольорів, активно виразному колориту. [4]. Кольорова гама використовує також складні, спокійні кольори середньої насиченості. В якості акцентів використовуються яскраві ефекти контрастних, емоційних, відкритих кольорів.

Різноманітність кольорів модної гами дає можливість утворення різнохарактерних за емоційним впливом кольорових сполучень, які можливо використовувати в оформленні тканин або ансамблів одягу. (рис.2).

Висновки. Курсова робота з дисципліни «Комплексне дизайн-проекування» є фундаментальною базою для розвитку здібностей до самостійної творчої та наукової роботи в підготовці бакалавра мистецтва та спеціальностей в галузі дизайну костюма.

Курсова робота спрямована на закріплення учбового матеріалу з головних напрямків наукових досліджень, художнього проектування і моделювання стилю та іміджу. Робота сприяє розвитку творчого підходу до поставленої задачі, надбанню навичок до самостійного проведення наукових досліджень та проектної діяльності.

Виконання курсової роботи з дисципліни «Комплексне дизайн-проекування» сприяє вихованню цілеспрямованості, творчого підходу до вирішення поставлених завдань, наукової об'єктивності в оцінці достовірності отриманих експериментальних або теоретичних підсумків проведених досліджень. Домінуючим методом розробки курсової роботи з «Основ дизайну костюма» має стати аналітично-асоціативний метод,

як творчий зв'язок дизайнера з джерелом натхнення, на основі виразних ознак в створенні нового образу, за допомогою численних тектонічних засобів; пластики матеріалів, конструктивних ліній, декору, кольору, фактури, силуетних форм та ін.

А

Б

В

Г

Рис.2. Етапи візуалізації вербальної інформації в розробці ознак стилю:

а) – змістовно-знаковий; б) – колористично-матеріальний; в) – іміджевий; г) – проектно-дизайнерський

Список використаної літератури

1. Козлова Т. В. Стиль в костюме XX века : учеб. пос. для ВУЗов / Т. В. Козлова, Е. В. Ильичева. – М.: МГТУ им. А. Н. Косыгина, 2003. – с.
2. Козлова Т. В. Костюм. Теория художественного проектирования : учебник для ВУЗов / Т. В. Козлова. – М.: МГТУ им. А. Н. Косыгина, 2005. – с.
3. Методологія дизайну костюма : конспект лекцій для студентів спеціальності 8.020207 «Дизайн» : ч. II / упор.: Т. В. Ніколаєва, Т. І. Ніколаєва, І. В. Давиденко. – К.: КНУТД, 2013. – с.
4. Комплексне дизайн-проекування: НММ для студентів напряму підготовки 6.020207 «Дизайн» / упор. Т.В. Ніколаєва, Т. І. Ніколаєва, І. В. Давиденко. – К.: КНУТД, 2013. – с.

НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЕ ПРИНЦИПЫ ФОРМИРОВАНИЯ СТИЛЯ И ИМИДЖА В КУРСОВОМ ПРОЕКТИРОВАНИИ ДИЗАЙНЕРОВ

НИКОЛАЕВА Т.И., НИКОЛАЕВА Т.В.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Цель. Выявление принципов формирования визуальной и вербальной части рекомендаций по перспективным направлениям моды, стилю и имиджу, как составляющей подготовки дизайнера.

Методика. Используются методики литературно-аналитического и историографического анализа, классификации составляющих элементов и морфологического синтеза. Систематизированы визуальные составляющие представления вербальной информации о перспективных направлениях моды, формировании стиля и имиджа в дизайне коллекций современной одежды.

Результаты. В ходе реализации экспериментальных исследований определена актуальность и методическая целесообразность использования предложенной методики формирования стиля и имиджа в перспективных коллекциях одежды, при подготовке специалистов в области дизайна костюма. Проведена структуризация исходной информации и этапов исследований в ходе выполнения профессиональной курсовой работы, как составляющей комплексной квалификационной оценки дизайнера, художника-модельера.

Научная новизна. Проведенные исследования дают возможность впервые определить принципы формирования стилей и течений в современной моде, на основе анализа культурного наследия разных времен и народов, разработать рекомендации по формированию композиционных признаков перспективных направлений моды.

Практическая значимость. На основе проведенных исследований определены содержание и методологическая структура выполнения курсовой работы, как составляющей комплексной квалификационной подготовки специалистов в области дизайна одежды.

Ключевые слова: стиль, мода, культурное наследие, композиционные признаки, визуализация образа, форма, колорит, имидж.

SCIENTIFIC-METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF FORMATION STYLE AND IMAGE IN COURSE DESIGN DESIGNERS

NIKOLAEVA T., NIKOLAEVA T.

Kyiv national university of technologies and design

Purpose. Identify principles of formation of visual and verbal parts of fashion trends, style and image, as part of preparation of the designer.

Methodology. Used the method of literary analytical and historiographical analyze, classification constituents and morphological synthesis. Systematized visual components provide verbal information on promising areas of fashion, style and image formation in design of modern clothes collections.

Findings. During the implementation of the experimental set findings relevance and methodological feasibility of using the method of formation of style clothing collections in the training of specialists in the design of the costume. Made structuring of background information and research stages in the course of professional course work as part of a comprehensive evaluation of designer, artist and fashion designer.

Originality. Our studies make it possible to determine the first principles of forming styles and trends in contemporary fashion, based on the analysis of the cultural heritage of different times and peoples, to develop recommendations for forming composite signs promising fashion trends.

Practical value. On the basis of studies defining the content and methodological framework of the course work as part of a comprehensive professional training of specialists in the field of fashion design.

Keywords: *style, fashion, cultural heritage, composite attributes, visualization image, shape, color, image.*

УДК 687.157

КОЛОСНІЧЕНКО О.В.

Київський національний університет технологій та дизайну

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ ДИЗАЙН-ПРОЕКТУВАННЯ ПРИ СТВОРЕННІ НОВИХ ФОРМ СПЕЦОДЯГУ

Мета. Дослідження сучасного стану проблеми створення естетично-привабливого спецодягу з високими показниками надійності з метою створення нових форм та оптимізації методів його проектування.

Методика. Використано загальну методологію системного підходу до проектування спецодягу і проектно-типологічного підходу до проектування комплексних об'єктів.

Результати. Дослідження структурно-геометричних властивостей просторової композиції та удосконалення способів формоутворення з метою створення нових художньо-проектних рішень.